

ОТВОРЕНО ПИСМО

на Обединение „Детство без насилие“

До:

Г-Н РУМЕН РАДЕВ

ПРЕЗИДЕНТ НА РБ

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ НА РБ

Г-Н ИВАН ГЕШЕВ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА РБ

Г-ЖА ДИАНА КОВАЧЕВА

ОМБУДСМАН НА РБ

Д-Р ЕЛЕОНОРА ЛИЛОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДАЗД

Г-ЖА РУМЯНА ПЕТКОВА

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

Г-Н СТАНИМИР СТАНЕВ

ДИРЕКТОР НА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „НАЦИОНАЛНА ПОЛИЦИЯ“

Г-ЖА ЕЛЕОНОРА ПЕТКОВА-СЛИВКОВА

ДИРЕКТОР НА ДСП – ГР. САНДАНСКИ

Г-Н ВАСИЛ ТРЕНДАФИЛОВ

НАЧАЛНИК НА РПУ – ГР. САНДАНСКИ

Относно: *Анализ на системните проблеми, довели до трагичния случай в гр. Сандански от ноември 2020 г., и на необходимите изменения в системата на институционална намеса по сходни казуси*

**УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕЗИДЕНТ,
УВАЖАЕМИ Г-ЖИ И Г-ДА МИНИСТРИ,
УВАЖАЕМИ Г-Н ГЛАВЕН ПРОКУРОР,
УВАЖАЕМА Г-ЖО ОМБУДСМАН,
УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДАЗД,
УВАЖАЕМА Г-ЖО ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА АСП,**

**УВАЖАЕМИ Г-Н ДИРЕКТОР НА ГДНП,
УВАЖАЕМА Г-ЖО ДИРЕКТОР НА ДСП – ГР. САНДАНСКИ,
УВАЖАЕМИ Г-Н НАЧАЛНИК НА РПУ – ГР. САНДАНСКИ,**

Настоящото отворено писмо е подготвено от Обединение „Детство без насилие“, по повод станалата публично достояние трагедия със смъртта на две деца в гр. Сандански; причините, довели до нея и начините за превенция на подобни случаи.

Обединение „Детство без насилие“ включва 19 граждански организации и представители на академичния сектор, като представлява обществена платформа, която работи за изграждане на нулева толерантност към насилието над деца в нашето общество. Силно притеснени от изнесената информация в общественото пространство около трагедията в гр. Сандански и смъртта на две деца, се обръщаме към вас с призив за сериозен анализ на причините, довели до това, онагледяващи хроничните проблеми в системата за детска грижа, и с апел за предприемането на конкретни мерки в обозрими срокове.

Смятаме, че смъртта на двете малки деца в гр. Сандански извади на дневен ред твърде важен и недостатъчно обсъждан въпрос в обществото ни – дали дългогодишното психическо и физическо насилие над жена, каквото се твърди, че е оказвано, може да резултира в най-тежки проявени форми на насилие над деца, и как на същото би могло институционално да се осигури ефективна превенция. Всичко това поставя на преден план нуждата от задълбочен анализ на съществуващия механизъм за оказване на защита на жертвите от насилие и извеждането на ясни правила за навременна реакция от страна на институциите, които биха могли да предотвратят подобна трагедия.

Изнесените в настоящото отворено писмо предложения за промяна почиват на следната фактология по казуса от гр. Сандански, достъпна в публичното пространство (и изложена в детайл в приложената към писмото фактологическа матрица), а именно:

- През м. септември 2020 г. на г-жа Кристина Дунчева е издадено медицинско свидетелство за твърдяно за нанесен ѝ побой от съпруга ѝ г-н Георги Трайков.
- Още следващия месец г-жа Дунчева подава сигнал за насилие до районния полицейски инспектор, както и на тел. 112, като паралелно с това подава молба за закрила от домашно насилие, описвайки три случая на такова, с извършител съпруга ѝ;
- През ноември 2020 г. децата на г-жа Дунчева и г-н Трайков са открити убити в дома им, за което от страна на Прокуратурата е повдигнато обвинение на майката;
- Районен съд - Сандански издава едва през януари 2021 г. на съпруга и баща на децата ограничителна заповед със забрана да се доближава до г-жа Дунчева за срок от една година, и му налага глоба от 1000 лева.

В тази връзка, от Обединение „Детство без насилие“ още през декември 2020 г. изпратихме запитване към Комисията по правни въпроси към НС, Главна прокуратура, Омбудсман на Република България, Държавната агенция за закрила на детето, Агенция за социално подпомагане, Главна дирекция „Национална полиция“, Районен съд - Сандански, кмет на община Сандански, РПУ - гр. Сандански и ДСП – гр. Сандански, относно предприетите действия от страна на институциите, във връзка със случая с г-жа Кристина Дунчева, г-н Георги Трайков и смъртта на двете им деца.

Не всички от гореизброените институции изпратиха отговор. Получихме информация, под формата на официални отговори, от страна на ДСП – гр. Сандански, Районен съд - Сандански и ДАЗД. Отговорът от страна на ДСП съставлява отказ за предоставяне на информация, по причини, че същото би било разгласяване на лични данни; отговорът на ДАЗД съдържа известяване, че агенцията се е самосезирала по случая и незабавно е изискана информация от ДСП – гр. Сандански. От страна на Районен съд - Сандански получихме информацията, че в РС, по искане на бащата от 23.10.2020 г. (т.е. след сигналите за насилие, подадени от г-жа Дунчева и след започване на производството за издаване на заповед за незабавна защита) е било образувано дело за решаване на спор за родителски права, по чл. 127, ал. 2 от Семейния кодекс, и по това дело отдел „Закрила на детето“ при ДСП е бил уведомен за необходимостта да предостави становище. На 19.11.2020 г., уточняват от РС, по делото е постъпил социален доклад, като съдията-докладчик по двете дела - това за родителски права и това за незабавна защита от домашно насилие - е едно и също лице.

С оглед на факта, че не всички от горепосочените институции отговориха, и тъй като случаят остава неизяснен изцяло от фактическа страна, **през м. март 2021 г. изпратихме заявления за достъп до обществена информация към Главна дирекция „Национална полиция“, Главна прокуратура, Държавна агенция за закрила на детето, Отдел „Закрила на детето“ – гр. Сандански, РПУ – гр. Сандански, във връзка със съответните мерки, които всяка от институциите е предприела по казуса. Получените отговори от страна на съотв. институции могат да се синтезират по следния начин, а именно:**

- Отделът за закрила на детето и Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Сандански не са работили с децата и семейството;
- По случая е образувано досъдебно производство;
- Изисканата информация не представлява обществена такава, съдържа лични данни и поради това не може да бъде разкрита.

От Обединение „Детство без насилие“ не намираме предоставените отговори за пълни и задоволителни. Намираме за особено важно това отговорните институции да предприемат всички действия, съобразно своята компетентност, с оглед идентифициране на проблемите, довели до настоящата трагедия, както и да бъдат направени необходимите проверки за изпълнение на ангажиментите на съответните институции при описаните налични сигнали за деца в риск и жертви на домашно насилие. Това ще способства за предотвратяване на последващи нарушения на правата на децата в България и на процедурите за закрила.

НАПОМНЯМЕ, че по смисъла на чл. 2, ал. 2 от Закона за защита от домашно насилие, за психическо и емоционално насилие върху дете се смята и всяко домашно насилие, извършено в негово присъствие. Обръщаме внимание на позитивноправното задължение на държавата да защити личния живот при случаи на домашно насилие, съгласно чл. 8 от Европейската конвенция за правата на човека и константната практика на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ). По силата на това задължение, властите в случаите на подобни сигнали трябва да действат проактивно, за да осигурят незабавна защита на лицата в нужда, както и да санкционират насилственото поведение на съпруг, когато има данни за неговото агресивно

поведение спрямо други членовете от семейството, включително децата¹. В такива хипотези властите не могат да останат пасивни, като просто приемат, че се касае за „личен спор“. Съдът в Страсбург многократно е критикувал също и бавността на националните ни съдилища при произнасянето им по привременни мерки за грижата за детето – те са длъжни да действат незабавно, когато има обстоятелства, които могат да се отразят вредносно на развитието на детето (напр. агресивно поведение на бащата). В определени тежки случаи Съдът намира и нарушение на задължението на държавата да защитава лицата от изтезание и нечовешко и унижително третиране, съгласно чл. 3 от Конвенцията². Съдът е намирал в тази връзка и нарушение на забраната за дискриминация по чл. 14 от Конвенцията, като е приемал, че при домашното насилие е извършена дискриминация по полов признак, заради бездействието и толерирането от страна на власти на домашното насилие над жени.

ПРИЗОВАВАМЕ също така и за смислово транспониране на Директива 2012/29/ЕС за установяване минимални стандарти за правата на жертвите на престъпления, като намираме пропуските в транспонирането на директивата за допълнителна причина да не се гарантират професионални намеси като индивидуална оценка на жертвата на домашно насилие, на децата, изслушване или разпит на деца по професионални методики, по-ясни и писмени критерии за оценка на най-добрия интерес на децата от органите по закрила; наличие на подкрепа, именно чрез оценките, за съда с оглед вземане на решение, вземане на навременни и адекватни мерки по ЗЗДет. и по ЗЗДН. Отправляме апел за навременно свикване и прилагане на Координационния механизъм и приемане на единна методика за спазване от отделните институции при сходни ситуации, с цел превенция и изграждане на кохерентен механизъм за защита.

Считаме, че **Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от домашното насилие** от 13.01.2021 г. следва да бъде гласуван и приет от 47-то Народното събрание, срочно след неговото конституиране, поради необходимостта да се отстранят слабости и пропуски в действащата нормативна база и за изпълнение на препоръките на Европейската комисия и на различни контролни и мониторингови механизми по конвенции на ООН в областта на правата на човека, имащи отношение към проблемите на насилието над жени, и привеждането на българското законодателство в съответствие с европейските законодателни практики и международните стандарти в тази област. Приемането на измененията ще представлява стъпка напред към предоставяне на по-адекватна защита на жените жертви на домашно насилие.

Намираме, че в настоящия случай липсата на подкрепа за жертвите на домашно насилие е довела до ужасяващи резултати. От своя страна, бездействието или поне недостатъчната активност на релевантните органи са препятствали възможността тези резултати да бъдат избегнати.

**С уважение,
Обединение „Детство без насилие“**

---

¹ Дело *Бевакуа и С. с/у България (Bevacqua and S. v. Bulgaria)*, ж. № 71127/01

² Дело *Оруз v. Turkey*, ж. № 33401/02

Асоциация „Родители“, Асоциация „Деметра“, Българска асоциация по семейно планиране, Български център по нестопанско право, Институт за социални дейности и практики, Национална мрежа за децата, Ноу хау център за алтернативни грижи за деца, Сдружение „Дете и пространство“, Сдружение „Деца и юноши“, сдружение „Център за приобщаващо образование“, Фондация „Асоциация Анимус“, Фондация „ДОИТ“ , Фондация за децата в риск по света, Фондация „За нашите деца“, Фондация „Лале“, Фондация „ПИК“, Фондация „П.У.Л.С.“, доц. Алексей Пампоров и доц. Велина Тодорова.